

nouti, že se žalující straně opravdu nedostává procesní způsobilost. Oprávněnému dovolání bylo vyhověti a, poněvadž jest třeba jednání v první stolici, by se věc stala zralou k rozhodnutí, bylo podle § 510 c. ř. s. zrušiti rozsudky obou nižších soudů a spornou věc vrátiti soudu stolice první.

Čís. 9638.

§ 6 zákona o splátkových obchodech ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. neplatí, bydlí-li žalovaný na Slovensku.

Nicotnost smlouvy podle § 4 zák. čl. XXV:1900 a § 6 nař. uh. min. obch. čís. 27.483 z roku 1901 nevztahuje se na případ, byla-li věc koupena k živnostenskému provozování.

(Rozh. ze dne 8. února 1930, Rv II 309/29.)

Žalující firma prodala žalovaným, bydlícím na Slovensku, na splátky benzinový motor. Žalobu o zaplacení nedoplatku kupní ceny podala žalobkyně na okresním soudě v P. na Moravě jako sudišti úmluvy. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné z těchto

důvodů:

Jde o obchod splátkový a jest především vzhledem k ustanovení zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. z úřadu uvážiti, zda jest příslušnost okresního soudu v P. opodstatněna tím, že se strany výslovnou úmluvou tomuto soudu podrobily (§ 104 j. n.). Odvolací soud vším právem v souhlasu se zdejším rozhodnutím čís. 3417 sb. n. s. prohlásil příslušnost okresního soudu v P. za opodstatněnou, ani žalovaní bydlí na Slovensku, tedy mimo obvod, kde platí zákon splátkový. Žalovaní namítali v druhé stolici nicotnost kupní smlouvy podle § 4 zák. čl. XXV:1900 a § 6 nařízení uherského ministerstva obchodu čís. 27.483 z roku 1901. I když tuto námitku v dovolacím řízení nevznášejí, jest k ní přes to přihlédnouti, ježto k nicotnosti jest hleděti z úřadu. Než nicotnosti tu není, i kdyby se za to mělo, že kupní smlouva byla ujednána na Slovensku, ježto nicotným jsou podle citovaného zákonného ustanovení jen takové kupní smlouvy ohledně hospodářských strojů včetně motorů, nebyl-li podpis kupitele ověřen na obecním úřadě, když jde o kupitele malorolníka, kdežto žalovaní koupili sporný motor k živnostenskému provozování, takže citované zákonné ustanovení na souzený případ nedopadá.

Čís. 9639.

Za života zůstavitelova nemá nepominutelný dědic právní zájem na bezodkladném zjištění (§ 228 c. ř. s.), že odstupní smlouva mezi zůstavitelem a třetí osobou byla darováním a že tímto darováním byl zkrácen žalobcův nárok na povinný díl.

(Rozh. ze dne 8. února 1930, Rv II 310/29.)

Za života matčina domáhal se žalobce na matce a na svých sourozencích zjištění, že smlouva, již odstoupila matka sourozencům žalobcovým půllán, jest darováním a že darováním tím byl zkrácen žalobcův nárok na povinný díl. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení (§ 503 čis. 4 c. ř. s.), vytýká dovolatel, že odvolací soud neprávem má za to, že tu není předpokladů pro žalobu určovací podle § 228 c. ř. s. Žalobu určovací lze podle tohoto § podat jen, žaluje-li se o určení právního poměru nebo práva nebo pravosti a nepravosti listiny a má-li žalobce právní zájem na neodkladném určení. Otázku, zda se žalobce podle žalobní prosby domáhá určení právního poměru nebo práva, či jen určení skutečností, netřeba řešiti, neboť, i kdyby šlo o určení právního poměru, nedostává se žalobci právního zájmu na bezodkladném jeho určení. Nárok na povinný díl případně žalobci až po smrti jeho matky a uspokojuje se tento nárok především z pozůstalosti, pokud stačí (§§ 783 a 784 obč. zák.); teprve, když pozůstalost nestačí, může nepominutelný dědic požadovati na obdařených k úhradě schodku na povinný díl vydání peněžitého daru nebo darované věci (§§ 785 a 951 obč. zák.). Jest zcela nejisto, jak se vytváří poměry v době smrti matčiny a zda bude míti žalobce v tuto dobu zájem na požadovaném určení. Nelze se proto domáhati již předem určení právního poměru, který teprve snad v budoucnosti nastane, a je tím proto i vyloučen právní zájem na určení takového právního poměru. Okolnost, že matka žalobcova je nyní 75 roků stará, takže v brzku může zemřít, a že by tím žalobci důkaz jejím výslechem ušel, nemůže odůvodniti právní jeho zájem na požadovaném určení, neboť k zajištění důkazů slouží předpisy §§ 384 a násl. c. ř. s., nelze však za tím účelem podat žalobu určovací. Byla proto žaloba nižšími soudy vším právem zamítnuta.

Čís. 9640.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čis. 162 ř. zák.).

Pro příslušnost podle § 9 zák. jest nerozhodné, zda se žaloba opírá o zostřené ručení podle §§ 1 a 2 aut. zák., čili nic, a že žalovaný uplatňuje započtením vzájemný nárok na náhradu škody.

(Rozh. ze dne 13. února 1930, R I 57/30.)

Žalobce zažaloval nárok na náhradu škody, jež mu byla způsobena na jeho automobilu automobilem, jež řídil prvžalovaný a jenž náležel spolužalované firmě, u soudu příslušného podle § 9 zákona o automobilech. K námitce místní nepříslušnosti soud první stolice ža-